

Nestašica električne
energije:

Periodična isključenja

Na šta moram da obratim
pažnju?

Saradnja

swisspower

Diese Broschüre ist auch in Deutsch erhältlich.

Cette brochure est également disponible en français.

Il presente opuscolo è disponibile anche in italiano.

This brochure is also available in English.

Este folleto también está disponible en español.

Esta brochura também está disponível em português.

Kjo broshurë gjendet edhe në gjuhën shqipe.

Bu broşür Türkçe olarak da mevcuttur.

Opšte informacije

Do nestašice električne energije može u osnovi uvek doći. Pre svega zimi je rizik stvaran i veliki. Različiti faktori koji se mogu javiti istovremeno ili jedan za drugim, mogu dovesti do nestanka struje.

Zbog trenutne energetske krize i kao posledica napada Rusije na Ukrajinu kanali snabdevanja električnom energijom više nisu bezbedni, a rizik se trenutno procenjuje da je viši.

Ukoliko snabdevanje električnom energijom više ne bude garantovano, Savezno veće će preduzeti mere: ušteda, zabrane korišćenja, kvote i isključenje regionalne mreže na nekoliko sati.

Ova brošura služi za individualno planiranje mera prevencije. Stoga sačuvajte brošuru.

Ako dođe do nestanka električne energije, Savezno veće može odlučiti o različitim merama – u zavisnosti od težine nestašice:

- Savezno veće upućuje stanovništvu apel za štednju.
- Savezno veće zabranjuje korišćenje određenih uređaja i sistema.
- Savezno veće obavezuje velike potrošače električne energije da za određeni iznos smanje potrošnju električne energije (kvote).
- Ukoliko ove mere ne budu imale potreban efekat, Savezno veće će kao poslednju moguću meru narediti ciklična isključenja sa mreže na nekoliko sati. To znači da bi svi potrošači električne energije naizmenično imali električnu energiju, a zatim bi bili bez električne energije.

U ovoj brošuri radi se o poslednjom radnjom: ciklična isključenja sa mreže.

Šta su periodična isključenja sa mreže?

Periodična isključenja su planirana isključenja mreže tokom kojih se pojedina područja i na njih priključeni potrošači isključuju sa snabdevanja električnom energijom na određeni vremenski period. To znači da će struja biti dostupna samo u redovnim intervalima i u određenim područjima.

Mogući su sledeći scenariji

— **4 h struje, 4 h bez struje, 4 h struje itd.**

— **12 h struje, 4 h bez struje, 4 h struje, 4 h bez struje, 12 h struje itd.**

U ovom scenariju postoji dnevni vremenski okvir od 4 sata tokom kojeg se cela Švajcarska snabdeva električnom energijom.

Kada dolazi do cikličnih isključenja sa mreže?

Ako je potražnja za električnom energijom veća od količine proizvedene električne energije, električna mreža može da padne («Blackout»). Ako druge mere nisu dovoljne da se uspostavi ravnoteža između ponude i potražnje električne energije, Savezno veće može narediti isključenje sa mreže. Ovo se radi samo kao poslednja mera da se spreči potpuni kolaps mreže električne energije.

Kako da saznam da li će i kada doći do isključenja snabdevanja električnom energijom?

Na konferenciji za medije Savezno veće će informisati o isključenjima sa mreže. Potom će vas vaš lokalni operater distribucijske mreže obavestiti u koje vreme i u kojem ritmu električna energija neće biti dostupna u vašem stambenom naselju.

**Kako se već
sada mogu
pripremiti?**

Napravite zalihu (Kluger Rat – Notvorrat):

- Napravite zalihe namirnica za nekoliko dana. Imajte na umu da se neke namirnice mogu čuvati i bez hlađenja, a mogu se jesti i hladne ili bez kuvanja (pirinač, testenina, žitarice, dvopek, konzervisana hrana, kafa, trajno mleko, suvo voće, itd.).
- Ako i dalje želite da pripremite topao obrok, pribor za kuvanje, kao npr. kuvalo, fondue rechaud ili plinski roštilj, praktična je alternativa za zagrevanje hrane i vode. Prilikom korišćenja uređaja za grejanje i kuvanje sa otvorenom vatrom, uvek pazite na odgovarajuću ventilaciju (opasnost od trovanja ugljen-monoksidom).
- Ako morate da brinete o dojenčadima, maloj deci ili bolesnim članovima porodice, tokom faza korišćenja električne energije ima smisla iz predostrožnosti zagrejati hranu i/ili prokuvati vodu i održavati termos posude toplima.
- Nabavite oko 9 litara vode za piće nedeljno po osobi.
- Držite zalihe baterijskih lampi, baterija, sveća, šibica i upaljača u kući da biste obezbedili svetlo u slučaju isključenja električne energije. Ne ostavljajte zapaljene sveće bez nadzora.
- Pomoću radija na baterije ili auto-radija takođe možete dobiti informacije od institucija u slučaju nestanka električne energije.
- Toplina je posebno važna zimi. Debela ćebad, vreće za spavanje i topla odeća mogu se neko vreme koristiti da bi se kompenzovao gubitak grejanja u slučaju nestanka struje.

- Ako imate kamin ili peć na drva, nabavite drva, briket ili pelet.
- Pošto su bankomati takođe pogođeni u slučaju nestanka električne energije a elektronska sredstva plaćanja kao što su debitne i kreditne kartice ili mogućnost plaćanja putem pametnog telefona mogu da ne funkcionišu, Savezna kancelarija za nacionalno ekonomsko snabdevanje preporučujeda uvek imate nešto gotovine pri ruci.
- Osim toga, u zalihe spadaju sapun, toalet papir, komplet prve pomoći i lekovi.
- Ne zaboravite hranu za svoje kućne ljubimce.

Na šta moram da obratim pažnju ako je meni ili mojim članovima porodice trajno potrebno medicinsko zbrinjavanje?

Držite u zalihama lekove i higijenske potrepštine za nedelju dana. Razgovarajte sa svojim lekarom ili svojom lekarkom o napajanju električnih uređaja kao što su aparati za kiseonik ili kućnu dijalizu itd. Privatna lica, koja su trajno zavisna od struje iz zdravstvenih razloga, moraju u ranoj fazi sa kantonalnim kriznim štabom ili najbližom bolnicom razjasniti šta je potrebno raditi da u slučaju nestanka struje.

**Šta da
radim kada
neposredno
predstoji
ciklično
isključenje?**

- **Pravovremeno se informišite gde je najbliže mesto sastajanja u slučaju nužde u vašoj opštini / u vašem naselju.** Gde se ona nalaze, možete saznati u svojoj opštini/ gradskoj upravi, na informacionim pločama u naseljima ili na www.notfalltreffpunkt.ch.
- **Proverite da li su isključeni svi električni uređaji koji bi mogli da predstavljaju opasnost kada se vrati električna energija** (npr. ploče za kuvanje, pegle itd).
- **Isključite svoje električne uređaje PRE nego što počne isključenje električne energije, da se ne bi oštetili pri ponovom uključanju.** Pri ponovnom uspostavljanju snabdevanja električnom energijom može da dođe do skokova napona koji mogu oštetiti osetljive uređaje.
- **Kada dođe električna energija, ponovo uključite uređaje jedan po jedan.** Time izbegavate opasnost od preopterećenja električne mreže.
- **Izbegavajte korišćenje lifta u periodu od 15 minuta pre isključenja sa mreže.**
- **Ne parkirajte u podzemnim garažama ili na parkiralištima obezbeđenim rampama.** U slučaju isključenja električne energije, rampa više neće raditi.
- **Izbegavajte nepotrebne telefonske pozive u periodu dok nema električne energije.** Tako ćete izbeći rizik od preopterećenja mreže. Pozovite broj za hitne slučajeve samo u hitnim slučajevima. Umesto toga, koristite radio na baterije (SRF) kako biste se informisali. Za više informacija kontaktirajte mesta za okupljanje u hitnom slučaju u svojoj zajednici.

**Na šta tokom
trajanja
isključenja sa
mreže moram
paziti?**

Domaćinstvo

Da li moje namirnice ostaju u frižideru ili zamrzivaču sveže?

Za vreme isključenja, frižideri i zamrzivači trebalo bi da se otvaraju što ređe! Hrana ostaje hladna ili zamrznuta nekoliko sati čak i kada se uređaj ne snabdeva električnom energijom.

Hoću li tokom isključenja električne energije još uvek imati vodu za piće?

Po pravilu trebalo bi da bude obezbeđeno snabdevanje vodom za piće. Na mnogim mestima su ipak potrebne električne pumpe za funkcionisanje snabdevanja vodom za piće – tokom isključenja električne energije one bi morale da se pogone rezervnim generatorima za snabdevanje električnom energijom. Stoga može da dođe i do prestanka snabdevanja vodom za piće. Obratite pažnju na preporuku za zalihe za hitne slučajeve (9 litara vode za piće po osobi nedeljno) i štedljivo koristite vodu.

Da li sistemi za otpadne vode rade tokom isključenja električne energije?

Za čišćenje otpadnih voda potrebna je električna energija. Stoga se ne može garantovati kontinuirano čišćenje otpadnih voda. Zato proizvodite što je moguće manje otpadnih voda. Ispiranje toaleta funkcioniše pod pritiskom vode i radi sve dok je zagarantovano snabdevanje vodom za piće.

Da li tokom isključenja još funkcioniše moje grejanje?

Ne samo grejanje na električnu energiju, već i grejanje na gas i ulje, toplotne pumpe, kao i mreže daljinskog grejanja zavise od električne energije. Stoga u slučaju isključenja mreže grejanje više ne radi.

Kako da osiguram da moj stan ostane topao?

Ventilirajte što je moguće manje tokom nestanka električne energije.

Zatvorite sobna vrata. Zatvorite noću roletne i kapke na prozorima.

Obucite toplu odeću.

Da li moj fotonaponski sistem još funkcioniše

kada više nema protoka električne energije?

Ne, osim ako nemate samodovoljno ostrvsko rešenje.

Šta više ne smem da radim?

Na šta moram da pazim?

- Izbegavajte liftove.
- Kod električnih garažnih vrata, automobil radije parkirajte napolju.
- Pre isključenja električne energije podignite električne roletne (preko dana).
- Prebacite električna vrata na ručni rad.

Telefonska i mobilna mreža

Da li telefonska i mobilna mreža još funkcionišu?

Gde god prolazi električna energija, načelno je moguće telefonirati. Predajnici na stubovima mobilne telefonije opremljeni su baterijama, tako da sistemi mogu da nastave da rade najmanje sat vremena u slučaju nestanka električne energije. Glavna čvorišta gde se sastaju signali sa više stubova prenosa mogu da funkcionišu do četiri sata bezelektrične energije. Osim toga, računarski centri su opremljeni sistemima za napajanje u nuždi za premošćavanje nestanka struje. U slučaju dužeg nestanka električne energije dolazi do pada telefonske i mobilne mreže.

Kako da uspostavim hitne pozive?

Ako mobilna telefonija i telefonska mreža više ne funkcionišu, idite na takozvano mesto za okupljanje u hitnom slučaju. Gde se ona nalaze, možete saznati u svojoj opštinskoj/gradskoj upravi, na informacionim pločama u naseljima ili na www.notfalltreffpunkt.ch.

Na mestu za okupljanje u hitnom slučaju dobićete informacije o situaciji i možete uputiti hitne pozive organizacijama za hitne intervencije. U kom periodu su mesta za okupljanje u hitnom slučaju otvorena, možete saznati preko radija ili na Alertswissu (www.alert.swiss ili aplikacije). Pravovremeno preuzmite Alertswiss aplikaciju na svoj pametni telefon.

Pribavljanje informacija

Kako se mogu najbolje informisati?

Najbolje se možete informisati putem radija (SRF). Nabavite unaprijed radio na baterije (ne zaboravite rezervne baterije), auto-radio ili radio na kurbu.

Da li ću i dalje dobijati poštu?

Nestašica električne energije bi ozbiljno pogodila poštanski sistem. Ne može se garantovati redovna isporuka pošte. Stoga se mora računati sa kašnjenjima.

Da li ću još dobijati novine?

Zbog logističkih izazova i ograničenja u uređivačkom radu, ne može se garantovati pojavljivanje i isporuka dnevnih štampanih medija.

Medicinsko zbrinjavanje i hitni slučajevi

Koje zdravstvene ustanove i ustanove za negu nastavljaju s radom?

Mreže električne energije za osnovnu medicinsku negu u bolnicama su, tamo gde je to tehnički moguće, izuzete od isključenja sa mreže i/ili imaju rešenja za slučajeve nužde.

Na šta moram da obratim pažnju ako ja ili moji članovi porodice, kojima je potrebna nega, zavisimo od uređaja ili pomagala?

Privatna lica, koja su trajno zavisna od električne energije iz medicinskih razloga, moraju u ranoj fazi sa kantonalnim/lokalnim kriznim timom ili najbližom bolnicom razjasniti šta treba da rade u slučaju isključenja sa mreže.

Da li ću dobiti sve lekove koji su mi potrebni?

Isključenja će biti najavljena unapred, preduzmite mere predostrožnosti i napravite kod kuće zalihu neophodnih lekova.

Kako da reagujem u medicinskom hitnom slučaju?

Ako vam je potrebna pomoć, pokušajte sa uobičajenim brojevima za hitne pozive. Ako telefonska mreža prestane da radi, idite do najbližeg mesta za okupljanje u slučaju nužde ili zamolite komšinicu ili komšiju za pomoć ako ne možete samostalno da odete do mesta za okupljanje u slučaju nužde. Lokacije mesta za okupljanje u hitnom slučaju možete saznati u svojoj opštinskoj/gradskoj upravi, na informacionim pločama u naseljima ili na www.notfalltreffpunkt.ch.

Šta da uradim u slučaju požara?

Nazovite vatrogasce. Ako telefonska mreža prestane da funkcioniše, otiđite do najbližeg mesta za okupljanje u hitnom slučaju. Gde se ona nalaze, možete saznati u svojoj opštinskoj/gradskoj upravi, na informacionim pločama u naseljima ili na www.notfalltreffpunkt.ch. Blagovremeno se upoznajte sa rukovanjem aparatom za gašenje požara, protivpožarnim ćebetom i ormarom sa crevom za gašenje požara vodom (Gde su u zgradi? Pročitajte uputystvo za upotrebu).

Drumski saobraćaj i javni prevoz

Da li mogu da koristim javni prevoz?

Tokom isključenja javni prevoz će biti strogo ograničen ili potpuno obustavljen.

Da li drumska infrastruktura i dalje funkcioniše (semafori, ulična rasveta, pružni prelazi, rampe itd.)?

Ciklična isključenja imaju uticaj na drumsku infrastrukturu: semafori i ulična rasvetaviše neće raditi, nestankom električne energije pogođeni su i pružni prelazi, rampe i tuneli (ventilacija i svetlo).

Da li mogu da točim gorivo tokom cikličnih isključenja?

Ne na benzinskim stanicama koje se nalaze u području isključenja. Stubovima za točenje goriva je potrebna električna energija za rad.

Vazdušni saobraćaj: Mogu li još leteti?

Snabdevanje električnom energijom u slučaju nužde dotičnih aerodroma podleže njihovim operatorima; da li će i kada će letenje biti moguće, ne može se reći u ovom trenutku.

Kupovina

Mogu li tokom cikličnih isključenja da idem u kupovinu?

U idealnom slučaju već ste obezbedili zalihe za hitne slučajeve, tako da se možete hraniti iz svojih zaliha tokom isključenja mreže. Ako ipak morate da idete u kupovinu, imajte na umu da su prodavači takođe pogođeni isključenjima – ne može se garantovati redovno radno vreme. Ponesite gotovinu.

Da li mogu još plaćati platnom karticom ili Twintom?

Ne, sistemi za kartično i mobilno plaćanje više ne rade. Pazite da uvek imate gotovinu kod sebe.

Kako da se izborim sa nestašicama u domaćinstvu?

Pre nego što krenete u kupovinu, proverite mogućnost zamene u komšiluku i sa prijateljicama i prijateljima. Osim toga, negujte solidarno ponašanje prema starijim ili nepokretnim komšinicama i komšijama, kao i poznanicima – međusobno se pomažite.

Posao i škola

Da li tokom isključenja još moram ići na posao?

Unapred razjasnite sa svojim poslodavcem koja pravila važe u vašoj kompaniji.

Hoće li škole u slučaju cikličnih isključenja biti zatvorene?

Rad škola će se održavati što je duže moguće.

**Korisne
internet
stranice i
informacije**

Informacije o trenutnoj situaciji snabdevanja:

Energetska kontrolna tabla Savezne kancelarije za energetiku

energiedashboard.admin.ch/dashboard

Aktuelne informacije o sigurnosti napajanja električnom energijom

elcom.admin.ch → Versorgungssicherheit

Savezna kancelarija za nacionalno ekonomsko snabdevanje

bwl.admin.ch

Internet stranica i Alertswiss aplikacija

alert.swiss/de

Mesto za okupljanje u hitnom slučaju

notfalltreffpunkt.ch

Organizacija za električnu energiju na vanrednim situacijama

OSTRAL

ostral.ch

Film objašnjenja «In Kürze: Das Risiko einer Strommangellage»

ostral.ch

Stranica kampanje «Ne rasipajte»

nicht-verschwenden.ch

Telefonska linija 0848 444 444

Ova brošura je izrađena sa najvećom pažnjom. Međutim, ne može se preuzeti nikakva garancija ili odgovornost za tačnost, potpunost i aktuelnost sadržaja.

Verzija 1.1, Januar 2024.

Kontrolna lista zaliha

Piće i hrana

- 9 litara vode za piće po osobi nedeljno
- Riža, testenina, bulgur, mahunarke itd.
- Konzervirana hrana sa povrćem, pečurkama i voćem
- Gotova jela (npr. rosti ili instant supa)
- Suvomesnati i riblji proizvodi
- Dvopek ili hrskavi hleb
- Žitarice, sušeno voće, orasi
- Tvrđi sir, topljeni sir
- Brašno, suvi kvasac
- Šećer, so, biber, bujon, ulje ili druge masti
- Džem, med, čokolada
- Trajno mleko, kondenzovano mleko
- Kafa, kakao i čaj
- Posebna hrana (npr. hrana za bebe ili kod netolerancije na hranu)

Kućna apoteka i higijena

- Sapun, dezinfekciono sredstvo, higijenske maske
- Toaletni papir
- Lični lekovi

Tehnika

- Radio na baterije uklj. rezervne baterije, radio na kurbu
- Džepna lampa uklj. rezervne baterije
- Sveće, šibice, upaljač
- Plinsko kuvalo, fondi rechaud, roštilj
- Eksterna baterija

Ostalo

- Gotovina
- Hrana za kućne ljubimce